

Krijimi i vendeve të punës kundrejt krijimit të pasurisë

Shkruar nga Duajt Li (Dwight Lee)

Pyetje nxitëse: A duhet që qeveritë të ndërtojnë baza ushtarake dhe infrastruktura rrugore për të krijuar vende pune?

Politikat qeveritare zakonisht vlerësohen bazuar në numrin e vendeve të punës që krijojnë. Kufizimi i importeve shihet si një mënyrë për të mbrojtur dhe krijuar vende të reja pune në vend. Favorizimet tatimore apo hendeqet ligjore të sistemit fiskal përgjithësisht përdoren si mënyra për të rritur punësimin në një aktivitet të caktuar. Presidentët tregojnë me krenari numrin e vendeve të punës të krijuara gjatë administratës së tyre. Supozohet se sa më i madh të jetë numri i vendeve të punës që krijohen, aq më e suksesshme është administrata. Ka mundësi që asnjëherë nuk ka pasur një politikë qeveritare, mbështetësit e të cilës, nuk përmendin faktin se ajo krijon vende pune. Edhe luftërat shihen si diçka pozitive për krijimin e vendeve të punës.

Nuk ka asgjë të keqe në krijimin e vendeve të punës. Puna është një mënyrë e rëndësishme për të krijuar pasuri. Pra, rëndësia e krijimit të vendeve të punës është më se e kuptueshme. Por nuk duhet të harrojmë se ajo që duam të arrijmë në të vërtetë është të krijojmë më shumë pasuri dhe puna është mjeti që na shërben për ta arritur këtë. Kur ky fakt elementar shpeshherë harrohet, pasi njerëzit mashtrohen lehtë nga argumentet që e lartësojnë krijimin e vendeve të punës si qëllim në vetvete. Ndërkohë që këto argumente mund të duken bindëse, nga ana tjetër ato përdoren për të mbështetur politika që e shkatërrojnë pasurinë, në vend që ta krijojnë atë. Unë do të sjell disa nga shembujt më të zymtë.

Problemi nuk është krijimi i vendeve të punës

Qëllimi i të gjithë aktivitetit ekonomik është të prodhojë sa më shumë vlerë të shtuar me burimet e kufizuara që janë në dispozicion (duke përfshirë kontributin njerëzor). Sasia e

burimeve në dispozicion do të mbetet gjithmonë e kufizuar, pavarësisht sa mundohemi ne të zgjerojmë kufijtë e saj. Pamjaftueshmëria gjithmonë do të na pengojë që të sigurojmë të gjitha gjërat që duam. Gjithmonë ka më shumë punë për të bërë sesa që jemi në gjendje të bëjmë. Prandaj problemi nuk është krijimi i vendeve të punës. Problemi qëndron te krijimi i atyre vendeve të punës ku njerëzit mund të prodhojnë më shumë vlerë. Kjo tregohet te legjenda e një inxhinieri, i cili ndërsa po vizitonte Kinën, vuri re një turmë të madhe punonjësish që po ndërtonin një digë vetëm me kazma dhe lopata. Kur inxhinieri i tregoi mbikëqyrësit të punëtorëve se nëse punëtorët do të përdornin pajisje gjermimi motorike, puna mund të përfundohej në disa ditë e jo në një muaj, mbikëqyrësi tha se makineri të tilla do të shkurtonin shumë vende pune. “Ah”, reagoi inxhinieri. “Mendova se ishit i interesuar në ndërtimin e një dige. Nëse dëshironi të kenë sa më shumë vende pune, atëherë përse të mos përdorni lugë në vend të lopatave”.

U them studentëve të mi në Universitetin e Xhorxhias, se mund të punësoj çdo person në kolegjin tonë të Athens, nëse secili pranon të punojë për mua me një pagë mjaftueshëm të ulët, le të themi për pesë cent në muaj. Nëse do ta ulja edhe më shumë pagën atëherë unë do të mund të punësoja të gjithë shtetin e Xhorxhias. Nëse i punësoj njerëzit me këtë nivel pagash, unë mund të siguroj fitim të madh duke i bërë ata të ndërtojnë diga me lugë. Natyrisht studentët e kuptojnë që oferta ime është absurde, pasi ata mund të fitojnë më shumë duke punuar për punëdhënësit të tjerë, gjë që reflekton arsyen më të rëndësishme të ofertës sime qesharake që përqendrohet në krijimin e vendeve të punës dhe shpërfill vlerën që krijohet ose që nuk krijohet. Studentët do të gjeneronin vlera më të mëdha nga punët me paga të larta, sesa nga puna që u ofroj unë. Një avantazh i madh që del në pah nga pagat në tregjet e hapura të punës është se njerëzit nuk tërhiqen nga çfarëdolloj punësimi, por nga puna që jep vlerën më të lartë.

Një avantazh tjetër i pagave në tregun e punës është se ato i detyrojnë punëdhënësit të konsiderojnë koston oportune të punëtorëve për vlerën e tyre në punë alternative dhe të jenë vazhdimisht vigjilentë mbi mënyrat si të eliminojnë vendet e punës duke krijuar të njëjtën vlerë me më pak punëtorë. I gjithë progresi ekonomik vjen nga mundësia për të ofruar mallra dhe shërbime të njëjta ose më cilësore me më pak punonjës, duke eliminuar kështu disa vende pune dhe duke i hapur rrugë forcës punëtore që ta shtojë prodhimin me vende të reja pune më produktive. Moskuptimi i këtij mekanizmi gjenerues të pasurisë çon në mbështetjen e

politikave publike të dëmshme për ekonominë.

Mënyra shkatërruese për të krijuar më shumë vende pune

Në vitet 1840 një politikan francez mbështeti fort idenë për të shkatërruar një pjesë të hekurudhës në Bordo në mes të Parisit dhe Spanjës për të krijuar më shumë vende pune në Bordo. Ngarkesat me mallra do të duhej të zhvendoseshin nga njëri tren në tjetrin dhe pasagjerët do të duhej të prentonin hotele dhe e gjitha kjo do të përkthehej në më shumë vende pune. (Ky propozim u diskutua dhe u hodh poshtë nga ekonomisti dhe eseisti i shekullit të 19-të Frederic Bastiat në publikimin “*Sofizmat e Ekonomisë*” fq. 94-95, mundësuar nga Fondacioni për Edukimin Ekonomik).

Ky propozim është edhe më absurd sesa oferta ime për të punësuar njerëzit për 5 cent në muaj. Së paku, unë do të punësoja punëtorë për të prodhuar diçka me vlerë, dhe jo për të ndrequr pjesërisht dëmin që është shkaktuar në mënyrë të panevojshme. Fatkeqësisht, absurditeti nuk e pengon propozimin dhe zbatimin e politikave ekonomike shkatërruese. Politikanët zakonisht përmes justifikimit të krijimit të vendeve të punës, miratojnë ligje që vështirësojnë gjenerimin e një vlere pasurie.

Një nga argumentet pro kufizimit të importeve mbështet idenë se në këtë mënyrë do të krijohen (ose mbrohen) vende të reja pune në vend. E vërtetë, kjo do të krijonte disa vende pune, në mënyrë të ngjashme me shkatërrimin e një pjese të një linje hekurudhore. Por njësoj si në rastin e shkatërrimit të një linje hekurudhore, kufizimet e importeve e bëjnë më të kushtueshëm sigurimin e produkteve me vlerë. Arsyeja e vetme pse një shtet importon produkte është se kështu siguron produktet në mënyrën më pak të kushtueshme; kërkohet një numër më i vogël punonjësish për sigurimin e produkteve të importuara përmes tregtisë së jashtme sesa nga prodhimi i drejtpërdrejtë i tyre. Në këtë mënyrë, tregtia mund të shihet si progres teknologjik, që i hap rrugën forcës punëtore dhe i mundëson asaj të rrisë prodhimin e mallrave dhe shërbimeve për qëllime konsumi. Kufizimet e importit krijojnë vende pune në të njëjtën mënyrë si shkatërrimi i linjave hekurudhore, fabrikave dhe përdorimi i lopatave nga punëtorët në vend të makinerive të gjermimit.

Mbani mend gjithmonë se krijimi i vendeve të punës është një mjet për të arritur qëllimin përfundimtar të aktivitetit ekonomik, që është krijimi i pasurisë.

Krijimi i vendeve të punës nga shteti

Duke qenë se njerëzit priren të mendojnë për punën më shumë si qëllim sesa si mjet, ata mashtrohen lehtë dhe shpeshherë mbështesin programe qeveritare që supozohet të kenë si qëllim krijimin e vendeve të punës. Ne të gjithë i kemi dëgjuar njerëzit teksa argumentojnë në favor të bazave ushtarake, ndërtimit të autostradave dhe rregulloreve mjedisore për bizneset për krijimin e vendeve të reja të punës. Për të justifikuar shpenzimet, agjencitë qeveritare zakonisht kryejnë studime mbi përfitimet dhe kostot e politikave dhe krijimi i vendeve të reja të punës llogaritet si përfitim. Kjo është njësoj sikur të numëroni orët që punoni për të fituar paratë e nevojshme për të blerë një makinë dhe ta quani këtë si një nga përfitimet e makinës. Vendet e krijuara të punës nga një projekt qeveritar përfaqësojnë një kosto të projektit: koston oportune. Njerëzit e punësuar në aktivitete qeveritare mund të prodhojnë vlerë duke bërë diçka tjetër. Pyetja e duhur nuk është nëse projektet e qeverisë krijojnë vende pune, por nëse punëtorët në këto punë krijojnë më shumë pasuri, sesa do të kishin krijuar në punë të tjera. Kjo është një pyetje që mbështetësit e programeve qeveritare nuk dëshirojnë t’jua bëjnë. Nëse do të ishte kështu, do të kishim shumë më pak punë me produktivitet të ulët në sektorin publik dhe më shumë punë me produktivitet më të madh në sektorin privat.

Pyetje përmbyllëse: Nëse duam të arrijmë një standard të lartë jetese, çfarë është më e rëndësishme, krijimi i vendeve të punës apo krijimi i pasurisë? Cili është ndryshimi?

“Krijimi i vendeve të punës krahasuar me krijimin e pasurisë” nga Duajt Li (Dwight Lee) është kortezi e [Foundation for Economic Education](#), i përdorur me leje nga "Creative Commons Attribution 4.0 International License".